

Francesc Maspons i Anglasell, un model per als catalans d'avui

Lluís Botinas Montell

Llicenciat en Economia i investigador independent¹

---

1. Introducció

Poc podia jo suposar, quan l'amic Jordi Miravet, president del Memorial 1714, em va informar d'aquesta Jornada d'Estudi, i quan aquest matí he arribat, que a la tarda em trobaria assegut aquí presentant aquesta comunicació, en aquest espai i de la manera tan oberta amb què se m'ha ofert.

Moltes gràcies per permetre'm compartir avui i aquí, doncs, el que sobre el passat i el present de Catalunya estic descobrint als meus setanta-dos anys, i que em té molt content però també molt molestat: em refereixo al fet de poder conèixer com érem els catalans, el Principat i la nació catalana fa tres segles, i poder comparar-ho amb el nostre país després de 1714, amb la profunda castellanització que hem patit.

2. Francesc Maspons i Anglasell, clau per a saber com érem i com ens regíem

Gràcies a Francesc Maspons i Anglasell he pogut escriure *Conèixer els catalans d'abans de 1714*, un fulletó de setze pàgines amb què m'agradaria obsequiar a tots els presents aquí.²

Vegem alguns exemples que ens aproximem com eren el Principat i els catalans que el van bastir:

— El dret català era de baix cap a dalt, del poble cap a l'autoritat, mentre que el dret castellà era de dalt cap a baix, del rei cap al poble. Això es pot exemplificar ressaltant que expressions castelles tan conegudes i que tant ens han imbuït, com «El rey es la ley», «¿Qué es ley? Lo que manda el rey», «Uno el rey, una la ley» o «El que manda, manda», eren senzillament inconcebibles a Catalunya i a tota la nació

---

1. Impulsor de *La gota catalana per recuperar la llibertat de Catalunya*, disponible en línia a: <<http://lagota-catalana.cat/>>. Correspondència: lagotacatalana@gmail.com.

2. Es pot baixar en català del bloc <<https://lagotacatalana.files.wordpress.com/2015/09/55-la-gota-catalana-per-conc3a8ixer-el-dret-catal3a0-i-el-seu-principat-160427.pdf>>. També hi ha una versió en castellà.

catalana, ja que cap català podia pensar així i, per tant, era impossible que un català s'expressés de forma semblant.³

— La gran majoria de les constitucions del nostre país tenien com a objecte justament protegir la llibertat del poble i prevenir o sancionar els abusos d'autoritat dels oficials públics.⁴

— Al Principat no hi havia corrupció social. L'ambient general n'era un obstacle, i el mètode d'elecció de càrrecs, anomenat *insaculació*,⁵ n'era l'antídote; però a partir de 1714 s'imposaren en general els càrrecs públics, convertint-los fins i tot en vitalicis, nomenats pel rei o pels seus oficials. La nostra independència ens ha de permetre recuperar les velles institucions, que han d'impossibilitar aquests abusos de poder tan reiterats i la màxima expressió dels quals és la terrible corrupció general que patim.

— La conducta de les autoritats havia de ser exemplar per a tothom, incloent-hi una pluralitat ben significant: «[...] el príncep, qui encarna la suprema autoritat de l'estat, ha d'ésser escrupolós i fidel complidor dels seus deures, de guisa que tots hòmens, nobles e no nobles, reis i prínceps, e magnats e cavallers, vilans e pagesos, mercers e mercaders, peregrins e vianants, amics e enemics, cristians e sarraïns, jueus e heretges, se pugen en ell fiar e creure».⁶

— Les constitucions recollien el costum dels catalans de portar i posseir armes ofensives i defensives de dia i de nit sense cap impediment. És això compatible amb la imatge que se'ns ha fet arribar d'uns pagesos i d'un poble oprimat i maltractat, dret de cuixa inclòs?

— Hi havia una dinàmica social que apel·lava a les capacitats de cadascú i buscava donar-los espai. Eiximenis explica⁷ tres regles per al governant a Catalunya: 1) demanar consell a tothom, ja que cada «cert temps de l'any cascú fos request de proposar en certs llocs de la comunitat les millors coses que sabés per profit del comú, car més veen molts que pocs»; 2) «[l]a cosa pública més e mills s'ha de mantenir ab bons costums que no ab armes»; i 3) «[c]ascú en la comunitat deu ésser ocupat, gran o poc, dret o contret, hom o fembra». Etcètera.

---

3. Una prova que els castellans d'ara estan molt a prop dels seus antecessors que afirmaven «el que manda, manda», és que l'actual concepció del «derecho del Estado español» es pot resumir en l'expressió «al amigo, trato de amigo; al enemigo, trato de enemigo; y al indiferente, la legislación vigente» (Joan FONOLLOSA I GUARDIET, *Espanya explicada als catalans*, Barcelona, Dux, 2013, p. 39) i es pot simbolitzar amb el fenomen anomenat «el palco del Bernabeu».

4. Francesc MASPONS I ANGLASELL, *L'esperit del dret públic català*, Barcelona, Barcino, 1932, p. 15. Maspons i Anglaseu utilitza l'expressió «*Immunitas plebis*».

5. <<https://lagotacatalana.wordpress.com/las-primera-gotas/gota-3/>>.

6. Francesc MASPONS I ANGLASELL, *L'esperit del dret públic català*, p. 13.

7. Francesc EIXIMENIS (Girona, 1330 - Perpinyà, 1409), *Regiment de la cosa pública*, 1383.

3. Saber com érem permet entendre millor com som

Declaro que estic enamorat d'aquells avantpassats nostres. I ho declaro en nom també de la meva germana, dels meus pares, dels meus avis i de dotze generacions d'antecessors meus que ara sé que van morir presos per les seves idees. Com ara sé també que nosaltres no som conscients dels barrots que ens limiten després de tres-cents dos anys, ja que ara per ara sembla que la immensa majoria de catalans ni els veu.

És més: els catalans estem acceptant passivament el nostre anihilament. M'ha fet arribar a la conclusió que estem sent anihilats el fet que els catalans d'ara estem molt més a prop dels castellans de fa tres segles que no pas dels nostres propis avantpassats. Dit d'una altra manera: els castellans d'ara són molt semblants als seus antecessors castellans de fa tres-cents dos anys i són totalment diferents dels catalans d'aleshores, però actualment són molt semblants a nosaltres. És a dir, els castellans actuals són molt similars als catalans d'ara, i això vol dir que hem estat molt castellanitzats, encara que ara cap autoritat catalana en cap tipus d'àmbit ho digui.

Hi ha qui parla de genocidi i l'adjectiva. Així, un conferenciant ha parlat anteriorment del «genocidi franquista»; altres vegades l'adjectiu és *cultural, lingüístic, econòmic, històric*, etc. Però la qüestió que cal plantejar-se és: si s'hi poden posar afegits tan variats, es tracta d'un genocidi a seques? Si és així, aleshores es descobreix que com a mínim les tres primeres de les cinc causes de genocidi,⁸ i tots els quatre delictes que s'han de castigar similars al genocidi⁹ que enumera la Convenció per a la Prevenció i la Sanció del Delicte de Genocidi adoptada per l'ONU el 1948,¹⁰ ens són aplicables. I convé tenir present que aquest tipus de delictes, produïts arran de la capitulació de 1714, no prescriuen. Per això proposo que es plantegi la seva denúncia.

4. Té sentit votar qui som i que volem tornar a ser lliures?

La lectura encara molt limitada que he fet de Francesc Maspons i Anglès i el descobriment que m'ha significat dels catalans del Principat i de com funcionaven col·lectivament, ha fet que cristal·litzés dins meu quelcom que ja intuïa: que no té

---

8. Són: 1) mort de membres del grup; 2) lesió greu a la integritat física o mental dels membres del grup; 3) submissió intencional del grup a condicions d'existència que hagin d'implicar la seva destrucció física, total o parcial; les altres dues causes considerades genocidi que, a falta d'informació que no tinc, no em sembla que ens siguin aplicables, són: 4) mesures destinades a impedir els naixements en el si del grup; i 5) trasllat per la força de nens del grup a un altre grup.

9. A més del genocidi per si mateix, són delicte: l'associació per a cometre genocidi, la instigació directa i pública al genocidi, la temptativa de genocidi i la complicitat en el genocidi.

10. Versió en castellà: Convención para la Prevención y la Sanción del Delito de Genocidio, disponible en línea a <<https://lagotacatalana.files.wordpress.com/2015/09/1-481209-convencio3b3n-prevencio3b3n-y-san-cio3b3n-del-genocidio-3pg.pdf>>.

cap justificació posar a votació (en un referèndum,¹¹ en unes eleccions del tipus que siguin, o en qualsevol forma que es plantegi) si som o no som una nació, o si volem o no volem ser una nació amb estat propi.¹²

Som una nació mil·lenària. I, a més, una nació especialment important i amb una història molt intensa i influent.¹³

Mentre érem una nació estat lliure vam ser molt creatius, importants i expansius en tots els camps. En aquest sentit, m'ha alegrat assabentar-me avui que Maspons i Anglasesell va donar importància i espai al peruà Luis Ulloa i a les seves recerques sobre la catalanitat de Cristòfor Colom. Però el que als anys trenta no va acabar de sortir és que tota la conquesta d'Amèrica va ser (i no podia sinó ser),¹⁴ d'acord amb aquestes tesis, una empresa exclusiva de la nàutica nació catalana i que en una segona fase va ser apropiada pel «Reino de Castilla».¹⁵ Caldrà temps perquè la nostra baixa autoestima, després de tres-cents dos anys de ser sistemàticament educats com a vençuts per aquells que s'eduquen a si mateixos com a vencedors, s'obri a considerar seriosament que «el imperio donde nunca se ponía el sol» era l'imperi que podria haver construït durant segles la nació catalana.

Posar a votació si som o no som i què volem ser, donant l'esquena a mil anys d'història nostra i arribant a la trampa del referèndum, és conseqüència de la concatenació «independència —(és una qüestió) política— referèndum».

Situar el que estem vivint a Catalunya en el camp de la independència emmascara radicalment la situació i amaga l'abast profund del que està en joc. En efecte, parlar d'independència: 1) fa creure que ens volem separar i fins ara estàvem junts; 2) dóna la imatge que «cuatro provincias españolas, por ser las más ricas, están descontentas con el trato fiscal y económico que se les da y quieren romper la unidad de la democrática España tras más de cinco siglos y medio de convivencia»; 3) permet que es digui que «en condiciones de igualdad, unos, por razones económicas e incluso sentimentales, deciden ser independentistas, mientras que otros deciden ser no-independentistas o incluso anti-independentistas»; 4) porta que es puguin establir debats formals, tranquils, fins i tot acadèmics, en què els uns expliquin arguments a favor de la independència, i els altres, arguments en contra.

---

11. I menys sentit té si el referèndum comporta la trampa d'una resposta triple que automàticament fa baixar el sí.

12. És una entelèquia, si no un engany, parlar de «nacions sense estat». La disjuntiva real és «nació amb estat propi» o «nació amb estat imposat»; en el nostre cas, imposat per l'estat de l'invasor Reino de Castilla, després convertit en Estado Español, igualment invasor i ocupant. Per aquest camí, estem sotmesos. I, en aquest sentit, és absurd o, pitjor encara, enganyós i autoenganyós parlar del «nostre autogovern».

13. Així ho demostren la ingent obra d'Alexandre Deulofeu (1903-1978) i la seva *Matemàtica de la història* i les actuals troballes històriques de l'INH i d'altres grups —CCH, CEC, Histocat, Vaca cega, ARHLC, Memorial 1714...— i altres investigacions que desconec, fetes per catalans que, malauradament, són marginats pels mateixos dirigents catalans.

14. Ara em faig preguntes que no m'havia fet mai. Per exemple: com es pot muntar un imperi mundial nàutic des de «la Meseta castellana»? A 600 Km del mar i a 600 m d'altura, quins coneixements de navegació, de construcció de vaixells, de cartografia, etc., es poden tenir?

15. I el mateix passa amb el «Siglo de Oro español». I molt-molt-molt més. Però això queda per a una altra ocasió.

En realitat, la suposada unió entre els uns i els altres ens va ser imposada, i no hi ha en absolut igualtat de condicions entre els que fa tres-cents dos anys que som sotmesos i els que fa tres-cents dos anys que ens sotmeten.

En canvi, la concatenació «recuperar la llibertat —(és una qüestió de) vida i dignitat— afirmar-nos en la continuïtat» reivindica i vivifica els més de set-cents anys de vida plena i els tres-cents dos de supervivència que hem tingut; ens dóna total legitimitat i també ens dota d'una legalitat mil·lenària, com veurem.

5. Tenim més legitimitat que la que es diu

La principal dificultat per a situar-nos en la dinàmica «llibertat —vida i dignitat— continuïtat» no és pas a Madrid, sinó a Barcelona.

L'Estat ens ha de tenir subjectes per a emportar-se la collita cada any (alguns parlem d'espoliació). I el nostre deure és obligar-los que ho reconeixin públicament.

Això no obstant, el nostre drama és que aparentment la immensa majoria dels catalans actuals no saben conscientment (encara que considero i confio que molts ho senten subconscientment) que no som lliures i que estem sent anihilats.

Em resulta sorprenent que, havent sentit des de petit, al final de tota reunió catalanista, sobiranista, excursionista, independentista..., cridar —o murmurar, segons les condicions— «visca Catalunya lliure!», mai no he sentit que s'expliqués quelcom tan senzill com que si volem una Catalunya lliure és perquè els catalans no som lliures. I si ni nosaltres ni Catalunya no som lliures, som poble? I si no som lliures i no se'ns deixa ser poble per mètodes repressius i de control molt diversos i adaptats a les condicions històriques, no se'ns està anihilant?

6. I també tenim legalitat, ja que les constitucions catalanes són vigents

Paral·lelament, se'ns ha fet creure des d'aquí¹⁶ que les Constitucions catalanes van ser derogades pel «Decreto de Nueva Planta». Però no només això no és del tot cert,¹⁷ sinó que el mateix Decret de Nova Planta es pot entendre derogat pel Tractat de Viena de 1725.¹⁸ Per tant, les nostres Constitucions catalanes són vigents. Sembla que la conclusió més lògica és: doncs... apliquem-les!

16. Des d'allà no poden dir ara que les van derogar aleshores, ja que oficialment no ens van vèncer el 1714.

17. L'article 56 del «Decreto de Nueva Planta» diu literalment: «En todo lo demás, que no está prevenido en los Capítulos antecedentes de este Decreto, mando se observen las Constituciones, que antes havia en Cataluña, entendiéndose, que son establecidas de nuevo por este Decreto, y que tienen la misma fuerza, y vigor, que lo individualmente mandado en él».

18. José COROLEU i José PELLA, *Los fueros de Cataluña. Descripción comentada de la constitución histórica del principado; sus instituciones políticas y administrativas y sus libertades tradicionales, con la relación de muchas revoluciones*, Barcelona, Administración San Pablo, 1878, ho expliquen molt bé en el seu «Epílogo», disponible en línia a: <<https://lagotacatalana.files.wordpress.com/2015/09/1878-epc3adlogo-de-los-fueros-de-cataluc3b1a-coroleu-i-pella-12pg.pdf>>.

Perquè el que volem és senzillament recuperar la nostra llibertat per a sobreviure com a país, donar plena legitimitat al que estem fent. I que les nostres Constitucions siguin vigents ens dóna, a més, plena legalitat.

En canvi, la posició dels dirigents catalans actuals és que «la legalitat catalana ens la donarà el Parlament quan aprovi les lleis que s'estan elaborant».

Aquí convé fer dues observacions de fons.

Per una banda, si no recuperem «l'esperit del dret públic català», tot el que s'està fent —i el Projecte de *nova* Constitució per a la *nova* República catalana *nou* estat d'Europa¹⁹ ho confirma—, tota la nova legislació que s'està configurant, no pot sinó ser dret-castellà-escrit-en-català. Seria una victòria pírrica! I un pas més en l'anihilament...

Per altra banda, Francesc Maspons i Anglasesell planteja una objecció de fons a la qual cal trobar solució: els règims constitucionalistes europeus que es consoliden al segle XIX no posen fi a l'absolutisme, sinó que traspassen l'absolutisme del rei al poder legislatiu, però segueix sent absolutisme. Ho explica de manera lluminosa a l'inici de les «Conclusions» del seu llibre *L'esperit del dret públic català*:

Dins el nostre règim, el poder moderador no és un home que encarna l'autoritat suprema, ni tan sols una assemblea o conjunt d'homes, sinó uns principis superiors, als quals les Corts i el rei estan subjectes alhora. [...] el nostre règim no es pot equiparar als règims doctrinàriament constitucionals del segle dinovè puix que els supera en allò que constitueix precisament la seva essència. Perquè aquells es limitaren a canviar l'absolutisme de subjecte: el negaren al rei, però el traspassaren als organismes del poder legislatiu, i en definitiva el mantingueren; i el català, de bon antuvi, va negar-lo alhora a tots els poders de l'Estat, els quals sotmet, sense exceptuar-ne cap, a afirmacions superiors a llurs facultats respectives.

7. Tenim dret a recuperar la llibertat immediatament per molt temps que hagi durat la dominació castellana

Cap estat vençut no ha posat mai a votació la seva existència quan l'exèrcit invasor i ocupant ha marxat. I això, tan evident per a França o Polònia, no és qüestió de quant temps ha transcorregut des de la derrota o, en el nostre cas, des de la capitulació. Ho assenyala el mateix Francesc Maspons i Anglasesell quan escriu: «La submissió forçada del territori d'un Estat per l'exèrcit d'un altre és, precisament, l'antítesi del reconeixement legal de l'autoritat que s'imposa per la violència. En tant és el contrari, que el fet de que la violència s'hagi produït, justifica el dret a emancipar-se de l'Estat invasor, per temps que duri la dominació».²⁰

19. Aquest enfocament de consumidor modern «tot nou» ajuda a Madrid-Castilla-Estado-Español a amagar que els catalans tenim més de mil anys d'història molt intensa.

20. Francesc MASPONS I ANGLASELL, *L'esperit del dret públic català*, p. 74.

Maspons escrivia això tan important de «per temps que durí la dominació» pensant en els dos-cents divuit anys transcorreguts des del 1714 fins al 1932. Però no sabia en aquells moments que l'ocupació i la repressió militars «estadoespanyolistas», i la consegüent dominació seva sobre nosaltres, s'havien de renovar i enfortir pocs anys després, el 1939, amb una segona invasió, ocupació i repressió militars que tingueren com a conseqüència la destrucció de l'Estat català que, malgrat els continuats atacs de la República espanyola, s'estava reconstruint des de l'abril de 1931.

Però Franco i els seus partidaris sí que ho tenien molt clar: a l'«Estado Español», les seves tropes s'anomenaven «Ejército de liberación» («de la amenaza comunista», «del complot judeo-masónico», etc.). En canvi, quan van entrar a la nostra terra, van passar a autodenominar-se «Ejército de ocupación», ja que el seu objectiu era posar fi de nou a una Generalitat de Catalunya que el 14 d'abril de 1931 havia proclamat la República Catalana, independent i sobirana. Tres dies després —en plena visita d'estat a estat de tres ministres representants de la República espanyola— «[...] el Consell de Govern que ha vingut actuant fins aquest moment a Catalunya, ha resolt actuar, en endavant, amb el nom, de gloriosa tradició, de Govern de la Generalitat». Aquest canvi recuperador de la nostra història justament ressalta que era el Govern d'un estat català independent restaurat. I això tan important també m'ho ha fet descobrir Maspons i Anglasesell.

I això em recorda que em va impactar aquella citació de Tàcit que diu que «la marca de l'esclau és parlar la llengua del seu amo» i que —entre altres coses més generals— m'ajuda a comprendre que encara avui em sigui difícil no passar a parlar castellà quan l'utilitza la persona amb qui parlo. Doncs bé, jo he ampliat la citació: «La marca del vençut és adoptar la visió del vencedor». Això explica, per exemple, que aquí ara es continua parlant de «Guerra Civil» quan a Catalunya aleshores es denominava «Guerra d'Espanya».²¹ I aquesta marca de vençut té conseqüències molt greus, ja que ens afebleix.

El dictamen de Maspons i Anglasesell m'ha permès entendre que els catalans hem perdut dos cops la nostra llibertat en mans dels exèrcits castellans: la llibertat esplèndida forjada al llarg de vuit segles malgrat ser pertorbada freqüentment pel «Reino de Castilla» i ser-nos finalment arrabassada el 1714, i la llibertat interferida constantment per la «República Española», tan anticatalana com sempre ho ha sigut l'«Estado Español», sigui quin sigui el govern que tingui, recuperada el 1931 i aixafada el 1939. És a dir, que el «per temps que durí la dominació» té dos terminis de referència: els tres-cents dos anys des del 1714 i els «només» setanta-set anys des del 1939.

I, ja que patim dues ocupacions, la segona de les quals reforça i actualitza la primera, tenim també dues fons de legitimitat internacional per a recuperar la nostra llibertat, i en aquest cas la segona font s'enforteix amb l'antiguitat de la primera.

---

21. O es parla de la Guerra d'Independència quan aquí era la Guerra del Francès, o de Guerra dels Segadors en lloc de Guerra de Separació de Catalunya. O de Transició en lloc de Tercera Restauració Borbònica (il·legal, com ja he assenyalat). Els quatre exemples estan trets de Carles CAMP, *Prou d'enganyis. Desmuntant la mitologia històrica espanyola* [en línia], Barcelona, Fundació d'Estudis Històrics de Catalunya, 2016, <<http://histocat.cat/>>.

De nou, el problema no és a Madrid, sinó aquí, quan molts dirigents catalans actuals diuen que «Espanya és multinacional» i utilitzen expressions del tipus «Espanya és una nació de nacions» o «Espanya és un poble de pobles».²² Així s'amaga que en realitat l'«Estado Español» es va construir com una presó de nacions i com un genocida de pobles, en particular el nostre. Cal fer-nos conscients que des del 1714 no es pot parlar amb rigor de l'existència del poble català, ja que un poble que no és lliure, no és poble.

En realitat, segons el dret català, el «derecho castellano» convertit en «derecho Estado-Español» és il·legal a Catalunya des del 1714. I encara és més il·legal la «Constitución Española de 1978», ja que, a més, «[e]ls contractes signats sota amenaça o coacció són viciats d'origen i nuls de ple dret», i en aquest cas la coacció / amenaça militar va ser clara i sabuda.

Que el 1714 ens arrenquessin *la llibertat* i tot el que havíem construït durant vuit segles, va dependre d'ells. Però que ara ho ressuscitem i ho recuperem, *depèn de nosaltres*.

8. L'alternativa a l'obediència no és la desobediència, sinó la continuïtat²³

Per això cal que nosaltres tinguem clar què érem fins al 1714 i que, gràcies a la nostra fortalesa, seguim dempeus, degenerats, però dempeus. I arrelant-nos en els nostres avantpassats, queda també clar que l'alternativa qualitativa a obeir no és desobeir. Efectivament, resulta que tant l'obediència com la desobediència se situen les dues en el seu terreny de joc legal, dins del qual l'«Estado Español» ens obliga a estar confinats.

L'alternativa qualitativa a obeir i a desobeir és afirmar-nos en la continuïtat del nostre passat, del que érem i el que volem tornar a ser: senzillament, homes i dones lliures sobre la nostra terra catalana. I així honorem les més de trenta generacions d'avantpassats nostres que van ser lliures i les dotze generacions darreres que han mort preses. D'establir aquesta continuïtat depèn aconseguir ara la recuperació de la nostra llibertat, objectiu que, com deia, per si sol ens dóna plena legitimitat. Però, a més, com que les Constitucions catalanes són vigents, aquesta ja és la nostra legalitat ara i aquí. Apliquem-la.²⁴

22. Expressions que també utilitzen alguns dirigents *estado-españolistas*, com els de Podemos i algun secretari general del PSOE... Això sí, quan deixa de ser-ho.

23. El que segueix podria ser molt útil als (més de) quatre-cents dos polítics que ara estan encausats —com Santiago Espot (de Catalunya Acció)— i als (més de) quatre-cents un polítics que tenen o han tingut càrrec electe. Seria útil individualment... i també col·lectivament, per a recuperar tots la llibertat.

24. El gens radical ni independentista conseller Santi Vila està utilitzant com a argument per a no tornar les peces d'art de Sixena que no pot infringir la legalitat catalana. El Govern, doncs, agafa força fent referència a unes lleis-de-DRET-CASTELLÀ—escrit-en-català (suposo que) adoptades fa pocs anys. ¿No tindria —tindriem— molta més força si apliquéssim —apliquéssim— les nostres Constitucions catalanes de dret català paccionades per les Corts catalanes que havia creat el poble català multicentenari?

Aquest matí el doctor Josep Maria Casasús ha insistit que «hem de recuperar ser subjecte polític» i que «això cal construir-ho jurídicament». Amb la invitació que faig a no limitar-nos al camp polític, considero més adequat proposar que «hem de recuperar ser subjecte vital nacional». I reprenc amb molta força i urgència que «això cal construir-ho jurídicament».

I amb tota seguretat els conferencians i els membres de les meses d'inauguració i de clausura d'aquesta Jornada d'Estudi sobre un jurista clau per a comprendre la singularitat catalana de la pràctica de la llibertat i recollir-la en lleis, constitucions, institucions i formes de govern i d'estat²⁵ també molt singulars, tenen molt per a aportar a aquesta decisiva feina. Convido tothom a realitzar-la com més aviat millor!

9. Bibliografia

B1) CAMP, Carles. *Prou d'engany. Desmuntant la mitologia històrica espanyola* [en línia]. Barcelona: Fundació d'Estudis Històrics de Catalunya, 2016. <<http://histocat.cat/>>.

B2) COROLEU, José; PELLA, José. *Los fueros de Cataluña. Descripción comentada de la constitución histórica del principado; sus instituciones políticas y administrativas y sus libertades tradicionales, con la relación de muchas revoluciones*. Barcelona: Administración San Pablo, 1878. 834 p. També disponible en línia a: <<https://drive.google.com/file/d/0B8cH48LVj8bMzlsdjV3N01acUU/view>>, enllaç trobat a <<http://devolucio.cat/biblioteca/>>, del grup Patriotes per la Devolució.

B3) FONOLLOSA I GUARDIET, Joan. *Espanya explicada als catalans*. Barcelona: Dux, 2013.

B4) MASPONS I ANGLASELL, Francesc. *L'esperit del dret públic català*. Barcelona: Barcino, 1932. 97 p. També disponible en línia a:

<<https://lagotacatalana.files.wordpress.com/2015/09/1932-lesperit-del-dret-catalc3a0-maspsons-97pg.pdf>>.

B5) MASPONS I ANGLASELL, Francesc; DURAN, Lluís; ARMENGOL, Ferran; LÓPEZ BOFILL, Hèctor. *República catalana, Generalitat de Catalunya i República espanyola*. Barcelona: Generalitat de Catalunya, 2006. (Història i Pensament; 2)

---

25. Considero que en dret català no té sentit parlar d'«Estado de Derecho», que expressa la concepció castellana vertical del dret. Com que no he trobat cap expressió equivalent des del dret català, de moment he encunyat l'expressió «dret dotat d'estat» mentre no en trobi una o no se'n faci una de millor.